

Київ, вул. Орджонікідзе, 2.
Спілки Письменників України.

Широкоповаски Творці Красного Слова!

Якось хтось із Вас промовив:

„Ви б написали нам про це.“

Таразд. Зробили таку спробу і написе-
мо, що турбує людей по далеким селах і
хуторах (с це такі) України.

Розповідь буде про мову, яка зараз перебу-
ває в непевному стані. Про українську
мову навіть співомовки з'явилися, як
ось у селі Лікарево, Новомиргородського
району на Кировоградщині.

„Ой, сяду я та и поїду

До самого Білодіда

І спитаю там сама:

„С та мови, чи нема?“

Чому саме до колишнього ректора Оде-
ського Інституту Народної Освіти,
по тому міністра освіти, а тепер віце
президента Української Академії Наук,
бо люди знають, скільки він зробив
для дискримінації, перекручування та
придушення української мови. Та
не тільки він.

Слід тільки уважно придивитись і при-
слушатися до мовного життя України,
щоб суцільно похитати головою.

Школа. Сидить школярочка на парті і
мислить, як їй написати суддя чи судья,
це в другому класі. І на українській дикти-
ці пише судья, а на російській суддя. Та-
ке трапилося і з школяриком Володимиром

ром Ситивини у м. Новоширгороді на Кіровоградщині. Та хіба лише з ними. У наслідок і докори батьків і сьвози дитини.

Чому це потрібно? Чому від цього користь? Що видав таке? З другою класу змушувати дітей вивчати чужу мову та ще й близьку до рідної. Скільки це коштує дитячому інтелектові? Чому саме українськими дітьми треба нести це розумове навантаження, а російськими ні?

А далі не краще. Абітурієнт, що скінчив українську школу вступає в технікум чи вищий навчальний заклад. Там переважно російська мова. Починається перенавантаження. Для цього потрібно багато часу і перевитрати інтелектуальних сил.

Та це як і таке трапляється. Студентка Одеського політехнічного інституту з м. Новоширгороду на Кіровоградщині Валентина ^{Корсун} Коваль переклала завдання з німецької мови в українську мовою. Її змусили перекласти завдання російською мовою - інакше не зараховували її замір із німецької мови. Студент Карківського автомобільного інституту Микола Пегара з с. Листопадіве, Новоширгородського району на Кіровоградщині скаржиться, що не може встигати як слід за своїм дисципліни, бо він же вчився в сільській школі, а в інституті викладають російською мовою, де термінологія, як ось у математиці, інша.

"Ноч бері та кидай" каже хлопчарубок "ночий не досипаю через це".

Хіба це нормально?

А викладання по ремісничих училищах та автошколах теж провадиться російською мовою. Це, очевидно, для "кращого розвитку мови" багатоміліонного народу.

Як торкнутися чистоти мови, то в цій галузі справи не кращі. Перечитуючи часописи, сучасну літературу на конетий шпальті, на кожній сторінці незрозумілі русизми. Вже не кошора, а кладова; не п'єтрур, а фюрель; не Наталочка, а Наташа; не могила, а курган; не вівчарик, а бекас; не цитрина, а лимон; не Гівне, а Говно (хоч О. Стрижак переконливо довів у "Мовознавстві" №4, з 1967 р. сторінка 82, що треба писати Гівне) не суква, а вальдшнеп; ^{не оливо, а свинцев} хоч треба так без кия. Нїби українські слова й терміни гірше російських.

А що робиться в кінематографії? Українських кінофільмів фактично майже нема. Дійшли ж до того, що про Доббуша подають у кінотеатрах російською мовою. А "Лісову пісню", а "Дорогою цїною" так саме. Та наком в Леся Українка та Михайло Коцюбинський повстали з могили вони в де-що сказали про такий шум і профанацію письменників України.

Українське (шум якийсь) радіо пересилає свої пересилання російськими вставками без кінця. Та й узгачи, з якої це річі більшу на багато більшу половину радіопересилань на Україні подається з Москви російською мовою. Чи не для кращого розвитку української мови?

Нісенітниця!

Всі радіопересилання повинні подаватись із Києва українською мовою, так як із Варшави польською, з Бухаресту-румуноською і т.д.

Треба, напевні, поставити питання рубя і припинити дикі дискримінації мови багатоміліонного народу, викоренити інсинуації про безперспективність української мови, про наблизження мов. Під егідою пролетарського інтернаціоналізму та братерства провадиться підступна, розгнуща, нахабна русифікація в українського населення. Виходить, що того, чого не досяг російський царат, того хоче досягнути уряд України. Дійсно „славне“ прагнення.

І кому це потрібно? Для кого з цього користь? Лишається лише відповісти:

„Нікому“.

Або ще.

Як треба щось іствердити чи послатись на якийсь авторитет, то всі письменники України, це вже стало канонічним правилом, обов'язково спираються на М. Горького, а по толці на К. Станіславського, О. Пушкіна, О. Стасова, А. Чехова, В. Маяковського і так без кінця, навіть на Т. Успенського.

Якши часом чи журнал не починаєте читати, як тільки звернете очі до критичних зауважень тут тоді і Чайковський і Григор'єв і Писемський і хто хочеш.

Зади вгода Коли не коли гадуються і то ніби для годиться, в українські письменники, вчені, артисти, критики, художники.

Ніби Леся Українка, Марко Кропивницький, Іван Франко, Михайло Грушевський, Михайло Коцюбинський, Микола Лисенко, Володимир Коряк, Михайло Драгоманів, Олесь Тончар, Андрій Ревизький, Інат Юра, Лесь Курбас та інші мало розуміли мистецтво и не писали про нього.

Знову і знову виникає питання:

"Ща доки ж це буде?"

Залізниця, пошта, телеграф, телефон, армія авіотранспорт, міліція цілком русифіковані. Проводиться завзята русифікація останніх установ та підприємств.

Доходить до того, що дитячу літературу французькою дітям трудять російською мовою. Технічної літератури мовою багатомільйонного народу майже нема. Про це яскраво свідчать плани і проспекти видавництва та бюлетень "Нові книги УРСР".

А з перекладною белетристикою що робити ся?

П'ятьдесят років минуло, а ми не маємо можливості придбати в українському перекладі повної збірки творів Віктора Гюго, Жак-Жака Руссо, Джордана Байрона, Іммануїла Канта, Шарля-Луї Монтеск'є та інших стовпів і красючого письменства і світового інтелекта.

Дійшли ж до того, що Карла Маркса та Фридриха Енгельса перекладаємо з російських перекладів, хоч останні і не досить кваліфіковані.

Анекдот! Глум!

Запропоновано якомсь Олексі Півторяцькому, щоб у додаток до "Всесвіту" за окрему доплату щорічно надсилались преміумератами збірка творів українською мовою Гюґо, Ганґеса, Аґуї, Гелґрі, Чарльза Дікен-ся чи кого іншого. Так почалися міркування про брак перекладів, технічну складність і труднощі. Щоді редакції того ж

таки "Всесвіту" рекомендувалося звернутися до громадськості до передплатників. Останні з охотою погодились, щоб редакція надавала їм, наприклад, збірку творів останнього, новітнього видання в Парижі, звичайно, французькою мовою Анатолія Франца, вони будуть цілком безкоштовно перекладати в українською мовою і надсилати редакції для надрукування і розповсюдження.

Цю пропозицію прошу опинити.

І так у вволю і на кожному кроці.

Ато як не українські письменники повинні піднести рішучий голос на захист мови багатомільйонного народу, яку намагаються задумити якісь потаємні, приховані, темні, реакційні сили? Вони грядуть повинні стати за мовні права свого народу. І той народ покладає надії, що ковалі ^{слова} ~~красного~~ ~~невільництва~~ розідробять, розірвуть підступні ланцюги мовного геноциду на Україні.

З високою повагою до всіх Вас Степан Кожуляка із м. Новомиргорода та Кіровоградщині.